

СА СВЯТАМ ПЕРАМОГІ, ТАВАРЫШЫ!

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА НАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

1980 г.

8

МАЯ
ЧАЦВЕР
№ 17 (1281)
Выходзіць раз
у тыдзень.
Цана 2 кап.

1418 ДЗЁН ЦЯГНУЛА-
СЯ ВЯЛІКАЯ АЙЧЫННАЯ
ВАЙНА. І КОЖНЫ З ІХ —
ЗАСЕЧКА НА ПАМЯЦІ
ФРАНТАВІКОУ.
1418 ДЗЁН... А ПО-
ТЫМ — ПЕРАМОГА!
АБ ТЫМ, ЯК ІШЛІ ДА
ДНЯ ПЕРАМОГІ НАШЫ
БАЦЬКІ І МАЦІ, РАСКАЗ-
ВАЕ СЁННЯШНІ НУМАР
ГАЗЕТЫ.

Універсітэт у салдацкім шынялі

ЗА МУЖНАСЦЬ І АД-
ВАГУ У БАЯХ ВЯЛІКАЙ
АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ 293
СУПРАЦОУНІКІ УНІВЕР-
СІТЭТА УЗНАГАРОДЖА-
НЫ ОРДЭНАМІ І МЕДА-
ЛЯМІ. СЯРОД ІХ З ГЕРОІ
САВЕЦКАГА САЮЗА, 13
ЧАЛАВЕК УЗНАГАРО-
ДЖАНЫ ОРДЭНАМ ЛЕ-
НІНА, 34 — ОРДЭНАМ
ЧЫРВОНАГА СЦЯГА. ОР-
ДЭНАМ АЙЧЫННАЙ
ВАЙНЫ І СТУПЕНІ
УЗНАГАРОДЖАНА 35,
А ІІ СТУПЕНІ — 66 ЧАЛА-
ВЕК. ОРДЭНАМ СЛАВЫ
ІІІ СТУПЕНІ УЗНАГАРО-
ДЖАНА 7 ЧАЛАВЕК, ОР-
ДЭНАМ ЧЫРВОНАЙ ЗОР-
КІ — 164 УДЗЕЛЬНІКІ
ВАЙНЫ. МЕДАЛЁМ «ЗА
АДВАГУ» УЗНАГАРО-
ДЖАНА 59 ЧАЛАВЕК, «ЗА
БАВЫЯ ЗАСЛУГІ» — 123,
«ПАРТЫЗАНУ ВЯЛІКАЙ
АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ» І І
ІІ СТУПЕНІ — 37.

УДЗЕЛЬНІЧАЛА У АБА-
РОНЕ МАСКВЫ — 47, ЛЕ-
НІНГРАДА — 36, СТАЛІН-
ГРАДА — 28, КАўКАЗА —
10 ЧАЛАВЕК. ШТУРМАВА-
ЛІ БЕРЛІН 39 ЧАЛАВЕК,
КЕНІГСБЕРГ — 39, ВЫ-
ЗВАЛЯЛІ ВАРШАВУ — 34.
У ГАДЫ ВЯЛІКАЙ АЙ-
ЧЫННАЙ ВАЙНЫ 99 СУ-
ПРАЦОУНІКАУ УДЗЕЛЬ-
НІЧАЛІ У ВЫЗВАЛЕННІ
ПОЛЬШЧЫ, 35 — У ВЫ-
ЗВАЛЕННІ ЧЭХАСЛАВА-
КІІ, 22 — ВЕНГРЫІ, 23 —
РУМЫНІІ, 8 — ЮГАСЛА-
ВІІ, 7 — БАЛГАРЫІ.

ЕСТЬ В ГОЛОСЕ МОЕМ
ЗВУЧАНИЕ МЕТАЛЛА.
Я В ЖИЗНЬ ВОШЕЛ
ТЯЖЕЛЫМ И ПРЯМЫМ.
НЕ ВСЕ УМРЕТ. НЕ ВСЕ
ВОЙДЕТ В КАТАЛОГ.
НО ТОЛЬКО ПУСТЬ
ПОД ИМЕНЕМ МОИМ
ПОТОМОК РАЗЛИЧИТ
В АРХИВНОМ ХЛАМЕ
КУСОК ГОРЯЧЕЙ, ВЕРНОЙ

НАМ ЗЕМЛИ,
ГДЕ МЫ ПРОШЛИ
С ОБУГЛЕННЫМИ РТАМИ
И МУЖЕСТВО, КАК ЗНАМЯ,
ПРОНЕСЛИ.
МЫ БЫЛИ ВЫСОКИ,
РУСОВОЛОСЫ.
ВЫ В КНИГАХ ПРОЧИТАЕТЕ,
КАК МИФ,
О ЛЮДЯХ, ЧТО УШЛИ,

НЕ ДОЛЮБИВ,
НЕ ДОКУРИВ ПОСЛЕДНЕЙ
ПАПИРОСЫ.
КОГДА Б НЕ БОИ,
НЕ ВЕЧНЫЕ ИСКАНИЯ
КРУТЫХ ПУТЕЙ
К ПОСЛЕДНЕЙ ВЫСОТЕ,
МЫ Б СОХРАНИЛИСЬ
В БРОНЗОВЫХ ВАЯНИЯХ,
В СТОЛБЦАХ ГАЗЕТ,
В НАБРОСКАХ НА ХОЛСТЕ.

ВЕТЭРАНЫ ВАЙНЫ

35 ГОД ПРАЙШЛО з таго
часу, калі адгрымеў апошні
залп гармат, якія салютавалі
Перамогу над нямецка-фашы-
сцкімі захопнікамі. Радасць
Перамогі, слёзы шчасця і...
гора. Шчаслівыя слёзы. За імі,
аднак, шмат пройдзенага, пе-
ражытага, бачанага. Трыццаць
пятай раз будзе салютаваць
ўся наша краіна ў памяць тых,
хто не вярнуўся дадому, хто
не ўбачыў і ніколі не ўбачыць
сённяшні дзень, хто падараваў
нам гэта сонечнае неба, тое
заўтра, дзеля якога яны адда-
лі сваё жыццё. Трыццаць пятай
раз будзе грымець мірныя
залпы ўдзячнасці тым, хто
прайшоў праз жорсткія гады
Вялікай Айчыннай вайны, хто
адбудоўваў разбураную краі-
ну.

Ветэраны. Вайна дабавіла да
гэтага слова яшчэ адно, ад чаго
іх сугучнасць стала калючая,
як дрот, свідруючая, як шра-
пнель. Ветэраны вайны...

«Сёння на ўліку ў Беларус-
кім дзяржаўным універсітэце
імя У. І. Леніна стаіць 297 ветэ-
ранаў вайны. З іх: франтавікоў
— 243, партызан і падполь-
шчыкаў — 54, інвалідаў вайны
— 10, жанчын — 43. З агульнай
колькасці ветэранаў вайны 127
чалавек з'яўляюцца прафеса-
рамі, дацэнтамі і выкладчыка-
мі...»

Некалькі радкоў са справа-
здачы савета ветэранаў нашага
універсітэта. Ветэраны і зараз
на пярэднім краі, у запасе яны
быць не могуць, ніхто не можа
адправіць іх на адпачынак. Ні-
хто, акрамя жыцця... У нас
шмат работы. Усе мерапрыем-
ствы па ваенна-патрыятычнаму
выхаванню студэнтаў право-
дзяцца разам з партыйнай,
камсамольскай арганізацыяй,
ДТСаАФ і накіраваны на фар-
міраванне ў моладзі марксісц-
ка-ленінскага светапогляду, на
глыбокае разуменне палітыкі
партыі, ленінскіх прынцыпаў
абароны сацыялістычнага гра-
мадства.

Ветэраны вайны выступаюць
перад працоўнымі горада Мін-
ска на сходках, у вучэбных гру-
пах, чытаюць даклады і вядуць
гутаркі аб гераічных подзвігах
нашага народа, расказваюць аб
канкрэтных прыкладах гераізм-
у сваіх баявых сяброў. Да-
статкова сказаць, што за 1979
год ветэранамі прачытана 945
лекцый і дакладаў.

Карыстаючыся выпадкам, ха-
чу павіншаваць усіх ветэранаў
з вялікім святам — 35-годдзем
з Дня Перамогі над нямецка-
фашысцкімі захопнікамі, пажа-
даць ім здароўя, поспехаў у
працы.

А. МІЗРАХІ,
старшыня савета
ветэранаў вайны БДУ
імя У. І. Леніна.

ГВАРДЫІ СТАРШЫНА

АДСТУПАЛІ К ДОНУ. Ішлі на прасткі. Да груп салдат далучыліся і Толька Галаўко. Нага распухла. Кожны метр даваўся з цяжкасцю. Некай дэбрылі да станцыі. Ле апажы хаты ўпа-лі знясіленыя. Вышлі стары. На каго ж пакадаецца? Спытаўся: «Ды дайдзе ж вы яму, фрыцу паганаму...»

...Мы сядзім у кабінце загадчыка кафедры дзяржаўнага права і савецкага будаўніцтва Анатоля Александравіча Галаўко. Цяпер ён — доктар юрыдычных навук, прафесар. З павагай называюць яго Анатолем Александравічам, а тады — проста Толькі. Ён беражліва дастаў з пакеці дакументы. Я трымаю ў руках камсамольскі білет.

...Камсамольскі білет і ліста-лет Толькі палажыў у шапку, на-дзеў яе на галаву і папхнуў. З апошніх сціп выбраўся на бераг, дапоўз да стог саломы. Пра-чнуўся ад таго, што стог калы-хаўся. Ён убачыў сіняе неба і самалёты з чырвонымі зорка-мі. Бамбілі пантонную пера-праву, што пачалі рабіць немцы праз Дон. Ён сядзеў у стогзе і пляскаў у далоні.

— Так ім, гадамі! Так!

Наперадзе — доўгія гады вайны. Наперадзе шпіталі, са-нітарныя палаткі, маленькія і вялікія гарады, наперадзе — паветрана-дасяжныя брыгады, наокае неба Прусіі, дарогі Ау-стрыі і — доўгачаканая Пера-мога.

...Там, за Домам, засталася родная Аляксееўка. Дзе маці, бацька, Толькі не ведаў. Некай дэбрыса да Сталінграда. Там яго адразу ж адправілі ў шпіталі, эвакуацыя. Астрахань, Баку, Мамаккала, Паўладар... У Паўладары і сестру Толькі ся-

стру і маці. Паправілася нага, пачаў дапамагаць у калгасе, але непакоіла адна думка — трапіць на фронт. У ваенкама-це адмовілі: «Пакавай яшчэ годзік...» Доўга прасіў. Накіра-валі ў ваеннае вучылішча. Вось адсюль і пачалася дарога Ана-толя Галаўко на захад.

А базавое хрышчэнне ён ат-рымаў яшчэ ў ліпені 41-га. У першыя дні вайны ў Аляк-сееўцы былі створаны знішчаль-ныя батальёны. Ішлі сюды добра-ахвотнікі. Толькі было толькі шаснаццаць. Мабыць і не ўзя-лі б, але добра ведалі бацьку, камандзіра палка. Ведалі і сына, прызначанага да ваеннай спра-вы. Таму без лішніх слоў вы-далі вінтоўку, а ў сядле Толькі трымаўся з дацэнства. Лавілі шпіёнаў, парашутыстаў, рас-чышчалі пудзі пасля бамбёжкі. Ды толькі хацелася да бацькі, у полк, у спраўдны бой.

...Маці напісаў толькі запіску. Каля трох дзён дабіраўся да Варонежа.

Зразумела, бацька «ўзрада-ваўся» сыну. Даў суправа-джаючага — і дадоў. Не па-дзейнічалі ні просьбы, ні ўга-воры. А па дарозе сустраўся лейтэнант Качаткоў:

— Бацька і не даведацца. Пайшлі да мяне. Куліяёт дам. Так і застаўся Толькі у палку. А праз некалькі дзён выступілі на Задонскую шашу. Раз-мясціліся ў бярозавым гаі, акапаліся. І тут немцы прымя-нілі псіхічную атаку: напера-дзе два танкі, а за імі штур-мачы і танкі. Замаскіра-валі пад танкі. Ды толькі разгадалі немцы. Гарыць фа-нерка. Не адступілі.

Аднойчы камандзір палка заўважыў сына. Дасталося «на-эрэж» і Качаткоў і Толькі. Не-калькі дзён не выпускаў сына з палаткі, ды Толькі ўсё роўна ўцёк да Качаткова. А немцы на гэтым участку насядзілі. Пра-неслася вестка — раніла ка-мандзіра палка. Толькі з усіх ног кінуўся ў штаб. Бацьку раніла ў нагу, але ён заставаў-ся на пасту, не паехаў у шпі-таль. Полк атрымаў загад — не адступаць.

...Толькі заняў месца ля Ка-чаткова, падтрымліваў куля-мётную ленту. Міны лажыліся амаль побач. Рэптам Толька падкінула, хлынула з аўшэй і носу кроў. Больш ён нічога не памятаў. Міна разарвалася по-бач. Качаткоў раздрабіла плячо. Толька — кантузіла.

...Прайшоў усю Беларусь Анатоля Галаўко: Орша, Ба-рысав, Мінск, фарсіраванне Беразіны і Немана. Дайшоў да Балкан хлапец з Аляксееў-кі, што пад Варонежам. Два-ццаць год — два ордэны Чыр-вонай Зоркі і дзесяць меда-лёў. Дваццаць год — гвардыі старшыня.

Анатоль Александравіч са-браў паперы і дастаў ліст з вершам:

— Захоўваю на памяць. Алег Лойка напісаў. Выпадак яму расказаў, а ён і напісаў. Ля Оршы было. Нікошаўна трава і конь. Нагу мусіць аскоп-кам адскака. Так і стаіць на трох. А за вачэй слёзы цякуць. Здаецца, пекла прайшло, а тут не вытрымалі...

Потым дастаў фотакарткі. Глядзяць з іх маладыя хлоп-цы. Яны, што ішлі па вай-не, каму сёння больш за пяцьдзесят, так і застылі на фотакартках наперакор часу з усмешкамі на вуснах...

І. МІХАЙЛОўСКАЯ.

НА ЗДЫМКУ: А. ГАЛАЎКО (злева) у дні вайны.

МУЖНАСЦЬ, ЯК СЦЯГ, ПРАНЕСЛІ

ЛЮДЗІ, ЯК ПТУШКІ, родныя мясціны не забываюць. Прыяз-джаюць, аяртаюцца праз гады. Часам бывае воляя лёсу далёкі куток становіцца бліжэй таго, дзе вырас, дзе рабіў першыя крокі ў жыццё. Рэдка, але бывае. Для В. У. Чэпка кожная сустрэча з Ле-нінградам — гэта боль і радасць, успаміны... Прыязджаючы сюды, воеўскім імжыстым днём ці ма-розным лютаўскім, яна прыходзіць заўсёды на Піскароўскія могілкі. Пакаліцца сабрам-аднакурснікам, пакаліцца сваяцкай зямлі...

Кусок гарачы, верной нам зямлі, Гдзе мы прайшлі с абугленымі ртамі І мужствам, как знамя, пранесли.

21 чэрвеня 1941 года. Усё яшчэ было мірным і спакойным. І зноў

травява за акном, і смех адна-курсніцкай на карабелебудуінчаму інстытуту. Яшчэ здавалі апошні экзамен. На душы весела. Хутка дахаты, у Віцебск. Раніцай 22 чэрвеня адпраўляўся поезд. Але ён так і не адышоў... Ваіна. Валя прышла ў інстытут у той жа дзень. Некалі бурлівы яго калі-дзёры і аўдыторыі заціклі. Збіра-ліся на фронт...

Сярод тых, хто крочыў па Неў-скім праспекце, у радах народна-га апалчэння была і Валя з адна-курсніцамі. За горадам капалі ако-пы. Раслі абаронныя збудаванні пад Лугай і Неўскай Дуброўкай, на Пулковскіх вышынях. Вечарамі — курсы медысцёр. На стомленасць і бяссонныя ночы скардзіцца не было часу. Пачыналіся налеты ва-рожных самалётаў. Па налет дз-нюрылі на дахах дамоў. Дзень за днём, месяц за месяцем. Падсту-пала блакада. Але горад жыў, го-

рад змагаўся, бо жылі і змагаўся яго людзі. У лістападзе 1942 года ў час атрабестравы Валянціну па-раніла. Яна трапіла ў шпіталь. Вы-светленыя памяццю гадоў імгнен-ні: налеты... шпіталі... «дарага жы-цця»... Іх, знясіленых і змучаных, пераправілі на Вялікую зямлю, у Балагодскую вобласць. У цяжкія хвіліны прыходзіла на ўспамін ма-ці, родныя. Куды іх раскідала ва-еннае ліхалецце? Ці жывыя? Як зэрз, памятаецца Валянціне Ула-дзіміраўне той дзень, калі ў дэле-гі калгас на Балагодчыне, дзе яны жылі, пасля блакадных дзён прыйшла вестка ад маці. Лейт-ант медыцынскай службы Марыя Макараўна Чэпка ваявала ў саста-ве асобнай роты сувязі Другога Украінскага фронту. Дні і ночы, месяцы і гады... Сержант В. У. Чэпка прайшла са сваёю ротаю ўсю Украіну, Румынію. Сярод тых, хто ўваходзіў у вызваленны Буда-

пешт і Вену, Брно і Браціславу, была і яна.

...Пад Корсунь-Шаўчэнкаўскім праз пазіцыі іх роты сувязі пра-раўвалася з акружэння група фа-шыстаў. Зброю ў рукі ўзялі нават жанчыны-павары... Фашысты не прайшлі. І ні на хвіліну не абар-валася сувязь штаба з перадавой.

Пасля Дня Перамогі 2-гі Украін-скі фронт перакінуў у Забайкал-ле. Там працягваліся ваенныя дзе-янні. Закончылася вайна для Ва-лянціны Уладзіміраўны ў ліста-падзе 1945 года. Вярнулася ў ро-дную Беларусь, вызвалены Мінск.

Сёння В. У. Чэпка — прафесар, загадчык кафедры гісторыі БССР. Верніцца сваяму апалену вайной юнацтву нясе яна і ў сённяшні дні. Бо «силу сломили такую, что вправо гордиться собой, и коностью нашей железной, и на-шей бессмертной судьбой».

М. ЛАХВІЧ.

У НАШЫМ СТРАІ

НА ФРАНТАХ Вялікай Айчыннай вайны разам з усім савецкім на-родам мужна змагаўся з ворагамі многія студэнты і выкладчыкі вы-шэйшых навучальных устаноў рас-публикі. Ужо ў першыя дні вайны 450 студэнтаў і супрацоўнікаў Бе-ларускага дзяржаўнага ўніверсіта-та пайшлі на фронт. Сярод іх ала-жых абаронцаў савецкай зямлі быў і выпускнік гістарычнага фа-культэта — Пётр Захаравіч Савач-кін.

Служыў ён у войсках Паўночна-Заходняга фронту. У цяжкіх баях пачынаў, так і застылі на фотакартках наперакор часу з усмешкамі на вуснах...

Потым дастаў фотакарткі. Глядзяць з іх маладыя хлоп-цы. Яны, што ішлі па вай-не, каму сёння больш за пяцьдзесят, так і застылі на фотакартках наперакор часу з усмешкамі на вуснах...

І. МІХАЙЛОўСКАЯ.

За дарагую сэрцу Беларусь

НЕ КОЖНЫ З НАС, маладых, ведае песню, якую так любілі спяваць у далёкія перадаеныя гады байцы Чырвонай Ар-міі:

Украина золотая, Белоруссия родная, Ваше счастье мы шткамы огредим...

У гэтай песні — не толькі ве-ра ў магнутую народную сілу, што ўзімалася кожны раз, як толькі небяспека пагражала Ра-дзіме. У ёй тое, што нарадзіла-ся і жыве ў сэрцы народа — любоў да роднай зямлі.

...Чырвоная Армія адыходзіла на ўсход. Здаў заставаліся разбураныя фашыстамі гарады і спаленыя вёскі, кроў і слёзы савецкіх людзей. Наперадзе — чатыры доўгія гады самай жу-даснай вайны. З болей у сэр-цы, са шчылівым пацучцём асабістай адказнасці за лёс Айчыны пакідаў Беларусь ма-лады лейтэнант Мікалай Нечы-парэнка. Украінец па на-цыянальнасці, ён палюбіў гэ-тую зямлю, палюбіў шыра і аддана. Кожная вёска, кожнае дрэўца было дарагімі і блізкімі, таму што байцы пра-лівалі сваю кроў за кожны метр роднай зямлі. А кроў, як вядома, родніць назаўжды.

Іменна тут, ля беларускай вёскі Сураж, што на Заходняй Дзіне, уступілі ў няроўны бой з ворагам байцы-артылерысты, якімі камандаваў М. Ц. Нечы-парэнка. Тут ён упершыню быў паранены.

Ад Масквы да Берліна — магі-лы вядомых і безіменных ге-рояў. У славенскіх лясках, на крутых берагах Дняпра, у бе-ларускіх пушчах засталіся ля-жыцы баявых таварышчэў Міка-лая Цярэнькевіча. У бітве на Курскій дзе загінуў лепшы сярб Герой Савецкага Саюза, камандзір знішчальна-артыле-рыскай батарэі М. І. Інішч. Са словамі: «Я павінен быць там, дзе паміраюць мае тавары-шы», — перастала біцца сэр-ца рабочага з Данбаса, афры-тара Нікіфаранкі. Гэтыя словы загалі глыбока ў душу Мікалая Цярэнькевіча, сталі непаруш-най клятвай на вярнасць Ра-дзіме. З гэтай клятвай ён прай-шоў амаль усю Еўропу — ад Масквы да логва фашыскага зверга.

Лёс быў літасцівым да Мі-калая Нечыпаранкі. Праз два гады франтавай дарогі зноў прывялі яго на беларускую зямлю. Былі лейтэнант, а зараз гвардыі маёр, начальнік штаба 280-га знішчальнага палка тэ-рцыя гвардыіскай ордэна Ле-ніна знішчальна-супрацтанкавай артылерыйскай брыгады, узра-даваўся гэтак. Надышоў час, калі можна было помысціць не-навіснаму ворагу за эдзкі пад шматпакнутым бела-рускім народам, загалушыць боль, што ўсе гэтыя гады сці-скаў сэрца. Скупныя радкі ар-хіўных дакументаў данеслі да

нас памяць тых дзён. Вось яны: «Імклівым манеўрам зні-шчальныя полкі, якім каманда-ваў маёр М. Ц. Нечыпарэнка, выка-наў баявую задачу і пры гэтым знішчыў 19 варажых та-накаў, 70 аўтамабіляў, 6 мінамё-таў, 2 супрацтанкавыя гарма-ты, больш чым 200 фашыстаў. Маёр Нечыпарэнка асабіста ўзначаліў бой. У час адной з кантраата ён быў паранены, але поле бою не пакінуў».

Мікалай Цярэнькевіч добра ведае цану салдацкай узаема-выручкі, таварыскасці. Гэты бой, аб якім гаварылася вы-шэй, — яскравы таму прыклад. Спэцыялізаваныя вайны на імігненне — і ляжыць бы каман-дзіраў на правым беразе Сіе-ланы: варажыя куля не ўмеў лі-чыцца ні з маладосцю, ні з мужнасцю.

Затым быў славуці «бабруй-скі кацёл», баі за Баранавічы, Варшаву. Жаданы Дзень Пера-могі М. Ц. Нечыпарэнка суст-раў у Берліне. Упершыню за доўгія гады вайны заплакаў салдат ад радасці, ад шчас-ця: ішоў, ваяваў, таварышаў губ-ляў у пекельных віхурах — і вось, ужо гучыць радасная, шматгалосая «ура» Перамогі. Нібы не ведала зямля ні гора, ні слёз, ні крыві.

Цяпер палкоўнік запаса М. Ц. Нечыпарэнка — супрацоўнік механіка-матэматычнага фа-культэта, паважаны ўсімі ра-дзёты. Ён не любіць расказ-ваць пра тыя жорсткія выпра-баванні, што выпалі на яго до-лю. І мала хто з нас ведае, што яго вайсковы кіцель упрыгож-ваюць ордэн Леаніна, ордэн Айчыннай вайны першай ступе-ні, два ордэны Чырвонага Сця-га, ордэн Чырвонай Зоркі, шматлікія медалі.

На жал, кароткі век газет-най старонкі. Але ўсё тое, што напісана пра подзвіг савецкага народа ў гады Вялікай Айчын-най вайны, застаецца навачна. Памяць нашчадкаў захавала іме-ны герояў. Няхай жа гэты рад-кі будучы дзіця ўдзячнасці Мікалаю Цярэнькевічу Нечы-парэнку і ўсім тым, хто ачысціў свет ад карычнай фашыс-кай зарэзы.

А. ЛАЗОўСКІ.

ШЧЫРАЕ ДЗЯКУЙ!

ПАМЯТНЫ чэрвеньскі дзень 1941 года. Наступным урокам для школьнікаў была не літа-тура і не фізіка, а жыццё... Вельмі хачелася ж верыць у тое, што ўсе самыя запавятыя вайны абавязкова здзісяняцца. Але ў цудоўныя гукі мелодыяў школьнага вальса ўварваў-ся грухат вайны...

Як гэта было даўно! Аднак да сённяшняга дня Сцяпан Мітрафанавіч Грабчыкаў, да-цэнт кафедры стылістыкі і лі-тэратурнага рэдагавання, па-мятае цяжкія часы той жу-даснай, крывавай бітвы з вора-гам.

Для барацьбы з нямецкімі дыверсантамі-парашутыстамі ў першыя дні былі створаны аператыўныя групы. Іх ядро складалі камсамольцы, якіх адправілі па ўзроству на фронт. 12 ліпеня. Загад раённага ка-мітэса — адыходзіць на ўсход. І вось першае блізкае знаёмства з вайной. Ідуць на ўсход старыя жанчыны, дзеці. Нароўня бамбёжкі. На доро-зе, абалал яе застаюцца лю-дзі... Яны шукалі прытулку ад смерці, але не знайшлі. Толькі што чалавек ішоў пошуку сілы, здарова, размаўляў з табой — і зэрз яго няма... Цяжкая бы-ла дарога...

Першае базавое хрышчэнне Сцяпан атрымаў пад Вароне-жам. І першая страта — смерць лепшага сябра, курсан-та лётнага вучылішча Кузьмы Міхайлавіча. Тады Сцяпан па-каляўся адмоўчыцца за яго.

...Баі за станцыі Латнае і Кур-батава. Танкавы батальён, у са-ставе якога змагаўся і стар-шыня радыст Сцяпан Грабчыкаў, атрымаў заданне: правесці разведку боем.

Выйшлі ноччу. Цемьня. Ма-роз. Прайшлі некалькі кіламет-раў — ніводнай жывой душы. Танкі расцягнуліся. Ады ру-шылі наперад, астатніх зусім не відаць. Рэптам паўніліся стрэ-лы. Наперадзе праходзіла ня-мецкая абаронная лінія. Выра-зіла чалавек, астатнія танкі, але іх чамусці не было. Так і не дакачаліся. Прычуну даведлі-ся пазней. Танкі ўсе былі ста-рыя, патрабавалі рамонту, а яны ўсё служылі, як магілі. І вось у гэты рашучы момант падавалі... Немцы, убачыўшы, што перад імі толькі два лёг-кія танкі і некалькі чалавек по-бач, пайшлі ў наступленне. Першую атаку адбілі. Потым зноў атака немцаў. І так не-калькі разоў. А на снезе заста-юцца нерухомыя постаці... Сця-пана парніла, але ён застаўся ў страі, трымаўся да апошніх сіл.

У канцы дня прыйшла дапа-мога. Спачатку пяхота, потым падцягнуліся артылерыя. І ўсе рынуліся ў атаку. Экіпаж пер-шага танка не вярнуўся. Загі-нулі начальнік радыі Лёва Бе-лазёрскі і радыст Федзя Ар-цюхоў, з якімі Сцяпан ваяваў разам паўгода. А на вайне — гэта цэлая вечнасць...

Далей — баі за станцыю Ка-сторнае, Курск, Львоў... У са-ставе 150-й танкавай брыгады Сцяпан Грабчыкаў прымае ўдзел у Арлоўска-Курскай біт-

ве. Фашысты прыкладалі ўсе сілы, каб выйграць бітву за Арол. Яны абцяцалі зрабіць рус-кім «нямецкі Сталінград». Але савецкі народ выстаў. Тут бы-ла прарвана моцная абарона немцаў і пачалося рашучае наступленне савецкіх войск.

Вызвалішы Курскую воб-ласць, 150-я танкавая ўступіла на тэрыторыю Украіны. Апош-нім баявым рубжком для Сця-пана быў саўгас «Бурныя», дзе, цяжкая паранены, ён быў вы-мушаны пакінуць поле бою...

Сцяпан Мітрафанавіч успамі-нае:

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць словамі, як хачелася ўсім нам на фронце наблізіць Перамогу. А яшчэ такім на пякучым было жаданне ўбачыць будучыню. Нам хачелася, каб пасля гэтай цяжкай вайны прыйшоў мір на зямлю-пакуніцу. І не проста мір, а мір вечны, каб можна было не толькі адбудоваць разбуранае, але і спакойна жыць, працаваць.

— Цяжкая зэрз перадаць

РУЖОВЫ РАНАК

Тадэвуш ЧАРНАВУС

СВЯТОЕ ПРАВА

Есць у воіна
Такое права, людзі.
Нават недарослага юнца,
Падстаўляць раскрыстаныя грудзі
І агню, і сцюжы, і свінцу...
А калі герою ўзносім славу,
Пахавальны марш нам
Не іграць —
Есць у воіна святое права:
Бессмяротным быць —
Не паміраць!
Есць у воіна такое права!

БАЛАДА БЕССМЯРОТНАСЦІ

У віры атак і баёў смяротных,
Дзе кулі і снарадаў пладзіўся рой,
Гучаў, як сталь,
Бессмяротны
Ротны:
— Памром за Радзіму, хлопцы.
У бой!
І хлопцы — ўчарашнія недаросткі, —
Хоць зналі,
Загінуць праз пару хвілін,
Урост падымаліся,
Шлі наўпрыткі
Да «тыграў» крыжастых
Адзін на адзін.
У схватку няроўную ўступалі,
А толькі канчаліся скруткі гранат —
Насуперак сіле варожых гармат
Пад танкі
Помсныя сэрцы кідалі...

МОЙ ПЕРШЫ БОЙ

Дзічаў мароз, звярыўся холад.
(Адчуўшы, сэрца не змане!)
Было сыпце,
А быў і голад —
Было ўсё так, як на вайне:
Світалі кулі,
Міны вылі,
І мела ў распачы рука,
Бо нема
Нылі
Сухажыллі
Ад аўтаматнага курка.
О, гэты бой мне ўеўся ў коспі
(Я не таю ж — было ўсяго).
Але як друга,
Не як гасця,
Успамінаю я
Яго.
Нам край савецкі
Люб і дораг —
Не быць
Таму
Яму
У бядзе!
Пакуль жыве наш люты вораг —
Мы ўсе салдаты.
Бой ідзе!
Мой першы бой яшчэ ідзе.

НОВАЯ РАБОТА беларускіх кінематаграфістаў — фільм «Вясельная ноч» па раманы І. Шамякіна «Шлюбная ноч» (аўтар сцэнарыя і пастаноўшчык А. Карпаў, апэратар-пастаноўшчык Э. Садрыеў, мастак-пастаноўшчык В. Белавусаў) — выклікае вельмі супярэчлівыя думкі. Супярэчлівыя, на мой погляд, таму, што глядач параўноўвае фільм з яго

ную станцыю, просіць у камандзіра атрада дадатковае заданне, парушае яго, — і ўсё гэта дзеля таго, каб быць побач са Сцяпанам.

А абавязак, сябры, загад... Выходзіць, усё гэта было на другім плане? На жаль, не бацца партызанскія будні атрада. Застаецца ўражанне, што жанчыны займаліся толькі прыгатаваннем стравы...

СТУДЭНЦКАЯ РЕЦЕНЗИЯ

РОЗДУМ ПАСЛЯ СЕАНСА

літаратурнай першакрыніцай, глядзіць на экран як бы «праз старонкі» кнігі.

У рамана праўдзіва, хваляюча расказаецца аб мужнай барацьбе савецкага народа супраць фашысцкіх захопнікаў. Невыносныя ўмовы жыцця ў тыле ворага, якія стварылі захопнікі, прымушаюць узяцца за зброю ўсіх — ад малога да старога.

У фільме ж дзеянне разгортваецца з нейкай празмернай лёгкасцю. Кожны разумее сваю ролю ў гэтай вайне. Хто здрадзіў з першых дзён вайны, а хто са зброяй у руках, не шкадуючы свайго жыцця, гатовы загінуць за Радзіму. Валя (Ірына Карытніцава) таксама змагаецца з ворагамі, але змагаецца па-свойму. Выконваючы першае заданне камандзіра партызанскага атрада, Валя пакахала Сцяпана (Міша Далгін). І хто вінаваты ў тым, што гэтак каханне закрыла ёй вочы на ўсё навакольнае?!

На экране Валя прадстае перад намі іменна такой: думкі аб Сцяпану не даюць ёй спакою нідзе. Рызыкуючы сваім жыццём, яна ідзе на чыгунач-

Вельмі часта на экране паяўляецца пейзаж, які нічым не абумоўлены і не выконвае той ролі, якую ўскладаюць на яго аўтары карціны.

З акцёраў, на маю думку, вылучаецца Т. Шашалевіч-Дзядзюшка ў ролі Архіпаўны. Гэты вобраз атрымаўся сапраўды жывым, рэальным, канкрэтным. «Лепш загінуць ад ворагаў, чым прыстрэліць свае», — як кажа гучаць гэтыя словы Архіпаўны.

Гледачы, разважаючы аб мінулым сваёй краіны, яшчэ раз упэўніваюцца ў тым, што іменна такія простыя, сціплыя людзі вынеслі на сваіх плячах асноўны цяжар вайны, змагаючыся супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. «Вясельная ноч» вучыць нас ненавідзець ворага, фашызм, яго антычалавечую ідэалогію. На ўчынках, на подзвігах герояў стужка выходзіць любоў да роднай Айчыны, глыбокую пашану да тых, хто дарагой цаной заваяваў Перамогу.

В. ШАУЧУК,
студэнт факультэта
журналістыкі.

Алесь ЦВЯХ

УЗЛЕССЕ

Па лесе пахам прэлі вее,
туман між дрэў, кустоў плыве...
Травой зарослая траншэя.
Старыя гільзы
ў траве...
Яны не проста вокіс медзі,
а нешта болей для мяне...

Вось быццам з кулямёта, недзе
грукоча дзяцел
па сасне...
Для елак, што каля траншэі,
вайна — страшэнны прыпамін.
І мох крывёю барвае.
Крывёю горкіх журавін...

Кастусь ЦЫБУЛЬСКИ

ПАРАНЕНАЯ ПАМЯЦЬ

Ты прыціскаеш рукі да грудзей,
Дыміцца памяць, ройная, як вулей.
Ты прынімаеш мукі за дзяцей,
Маўклівая, сівелая матуля.

Няма іх больш, не рыпне болей брамка,
Не хруснуць пад нагамі жалуды.

І толькі вокны будуць аж да ранку
Гарэць агнём чакання залатым.

З вясёлым пеўнем разгарыцца ранне,
Закружацца буслы над небыццём.
Прастрэленую памяць зноў параніць
Асколак часу, ўрэзаны ў жыццё.

Асенні вецер шурпае у кроне,
Каторы год страшае жалуды...

Лятуць буслы у сіняе бяздонне,
Ці мо сыны яе лятуць сюды?

Пад мірным небам.

Гертруда ШЧУР

3 ДНЁМ ПЕРАМОГІ!

Край сінявокі, зялёныя нівы,
Яснае неба, як косы, дарогі.
Сонца ўсміхаецца ў небе

шчасліва,
Шчыра віншуючы з Днём
Перамогі!

Мудрыя пушчы напэўна
згадалі

Час, які стаў для чужынцаў
урокам,

Як партызанам прытулак
давалі,

Раны лячылі бярозавым сокам.
Як закрывалі высокія сосны

Мужныя сэрцы ад кулі
варожай,

Вусны шапталі на досвітку
росным

Клятву ўрачыстую: «Мы
пераможам!»

«Мы пераможам!» — так маці
казала,

У тамбуры цесным цалуючы
сына,

«Мы пераможам!» — герою
вязава

З думкай такой рукавіцы
дзяўчына.

«Мы пераможам!» — і з вераю
гэтай

Польмем яркім зрабіўся
Матросаў!

«Мы пераможам!» — і Зоя
сагрэта,

Сэрца яе не баіцца марозаў!
«Мы пераможам!» — у лагерах

смерці
Кроўю гарачай паўстанцы
пісалі.

**БЕЛАРУСКИ
УНИВЕРСИТЕТ**

Ордэна Працоўнага Чырвонага
Сцяга друкарня выдавецтва ЦК
КПБ.

АТ 15175

Заказ 754

8 мая 1980 г.

220080 МІНСК-80, УНІВЕРСІ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ГЕАГРАФІЧ-
НЫ КОРПУС, п. 14.

ТЭЛЕФОН 22-07-19

Рэдактар
В. П. ВАРАБ'ЁУ